

Valtuustoaloite maksuttoman ajokortin antamisesta Oriveden lukion ja ammattikoulun opiskelijoille

Kaupunginvaltuusto 19.09.2022

Kaupunginvaltuuston esityslistalla olleiden asioiden tultua käsitellyksi puheenjohtaja totesi, että Perussuomalaisten valtuustoryhmä on jättänyt valtuustoaloitteen maksuttoman ajokortin antamisesta Oriveden lukion ja ammattikoulun opiskelijoille.

Aloite kuuluu seuraavasti:

”Orivesi on suurten etäisyyksien paikkakunta. Tästä kertoo jo tien varressa oleva mainoskylttikin: ylellistä väljyyttä. Moni meistä pitää rikkautena maaseutumaista asumista ja pieniä kyliä. Tuo samainen rikkaus saattaa kuitenkin aiheuttaa ylitsepäasemättömän esteen nuorelle, joka haluaisi jatkaa opiskelua kotikunnassaan, mutta kokee julkiset kulkuvälineet toimimattomaksi omassa arjessaan. Auto ja ajokortti ovat orivesiläiselle nuorelle aikuiselle usein välttämättömiä työkaluja itsenäiseen elämään, harrastuksiin, opiskeluun ja työssäkäyntiin.

Tarjoamalla ajokortti kouluissamme jatkaville tai niihin muualta tuleville nuorille mahdollistamme heille nopeamman väylän itsenäisyyteen ja lisäämme merkittävästi oppilaitostemme houkuttelevuutta sekä paikallisten että lähikuntien opintojensa jatkopolkua pohtivien nuorten keskuudessa.

Toimintamalli on täysin toteutettavissa. Yle uutisoi 2.3.2022 Petäjäveden ja Pellon kunnista, joiden lukioissa on otettu käyttöön ilmainen ajokortti tai ilmaisia autokoulun teoria- ja ajotunteja. Uutisen mukaan kiinnostus on ollut valtavaa. Myös Oriveden tulisi kehittää jatkuvasti uusia tapoja lukion ja ammattioppilaitoksen tekemisestä houkuttelevammiksi niin paikallisille, kuin muualta opiskelemaan tuleville nuorille.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Oriveden kaupunki tarjoaa mahdollisimman nopeasti lukion ja ammattikoulun oppilaille ilmaisen ajokortin tai maksuttomat ajotunnit ja teoritunnit.

Sami Kymäläinen
Ulla Korolainen
Mira-Bella Järviö
Juha Majamäki
Timo Malinen
Matti Loponen
Jari Latomäki”

Puheenjohtaja otti valtuustoaloitteen vastaan ja totesi, että aloite lähetetään kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Valmistelija	Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus toimittaa valtuustoaloitteen lasten ja nuorten lautakunnalle valmisteltavaksi siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle 31.12.2022 mennessä. 28.2.2023 mennessä. (esittelijän kokouksessa tekemä muutos)
Päätös	Kaupunginhallitus päätti toimittaa valtuustoaloitteen lasten ja nuorten lautakunnalle valmisteltavaksi siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle 28.2.2023 mennessä.

Lasten ja nuorten lautakunta 21.02.2023 § 13
472/02.05.01.03/2022

Valmistelija Kasvatus- ja opetusjohtaja

Useat pienten kuntien lukiot ovat kehittäneet lukion toimintaa tarjoamalla lukiolaisille erilaisia etuuksia. Tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa ja saada oman kunnan nuoret valitsemaan paikkakunnan lukion.

Esimerkkejä muista kunnista:

- *Petäjävedellä* ajokorttikoulutus toteutetaan yhteistyössä paikallisen autokoulun kanssa ja koulutusta tukee paikallinen Osuuspankki. Lukiolaiset pääsevät teoriatunneille oppilaitoksen tiloissa koulupäivän aikana ja ajotunneille esimerkiksi hyppytunneilla.
- *Siikalatvan* lukiossa autokoulu korvataan kokonaan lukion päättötodistuksen suorittaneille.
- *Paltamon* lukiossa on linjattu, että mikäli opiskelija haluaa käyttää ajokorttietua, ehtona maksuttomuuteen on lukion oppimäärän suorittaminen kokonaisuudessaan eli lukion hyväksytyt päättötodistus. Tämä kirjataan sopimukseen, jonka sekä opiskelija että huoltaja hyväksyvät ennen edun käytön aloittamista. Mikäli opiskelija keskeyttää lukion, peritään häneltä ajokorttikoulutuksen kulut takaisin.
- *Puolangan* lukion opiskelijaetuihin kuuluu 1. vuosikurssin opiskelijoille mahdollisuus hankkia henkilöautokortti (B-kortti). Edellytyksenä edun saamiseen on opintojen eteneminen.

Oriveden kaupunki näkee lukiokoulutuksen tärkeäksi ja resursoi laajaan kurssitarjontaan. Oriveden lukiossa on monipuolisen yleislinjan lisäksi kirjoittaja-, lentopallo- ja urheilulinja. Painotuslinjat lisäävät lukion vetovoimaisuutta merkittävästi ja houkuttelevat opiskelijoita myös Pirkanmaan ulkopuolelta. Laajan kurssitarjonnan lisäksi kaupunki tarjoaa asumisetua (80 euroa / opiskelukuukausi) Oriveden Kampuksella asuville muualta tuleville sekä niille paikkakuntalaisille lukiolaisille, jotka asuvat Kampuksella pitkien etäisyyksien vuoksi.

Oriveden lukion toimintaa, laatua ja vetovoimaisuutta on kehitetty systemaattisesti. Tavoitteena on, että mittava osaaminen kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksessa lisää nuorten kiinnostusta hakeutua Oriveden lukioon myös lähiseutua laajemmin. Erasmus+ -vieraiden vastaanottaminen ja kansainvälisten liikkuvuuksien toteuttaminen ovat

keskeinen osa lukion kotikansainvälisyyskasvatusta. Oriveden lukio on mukana kahdessa UNESCO-koulujen verkostohankkeessa.

Ilmaisella ajokorttikoulutuksella voi olla osalle opiskelijoista suuri merkitys toisen asteen opiskelupaikan valinnassa. Perusopetuksen opinto-ohjaus tukee oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä sekä omien vahvuuksien ja motivaation löytämistä. Ohjauksen tavoitteena on, että jokainen oppilas valitsee itselleen soveltuvan toisen asteen opiskelupaikan oman motivaationsa, kiinnostuksen kohteidensa ja edellytystensä mukaisesti. Ulkoinen motivaatiotekijä, kuten ajokortti, ei välttämättä ohjaa nuorta parhaiten juuri hänelle soveltuvien opintojen pariin.

Valtuustoaloitteessa esitetään täysin maksutonta ajokorttia kaikille Orivedellä opiskeleville toisen asteen opiskelijoilla. Oriveden kaupunki järjestää lukiokoulutuksen, mutta ammatillisesta koulutuksesta vastaa Ammattiopisto Tredu. Kunta voisi tarjota nuorille täysin ilmaisen ajokorttikoulutuksen tai pelkästään mahdollisuuden suorittaa ilmaiseksi autokoulun teoriatunnit ja pakolliset ajoharjoittelut, jolloin viranomaismaksut ja mahdollinen lisäopetus jäisivät opiskelijalle.

Ajokorttikoulutuksen tarjoaminen edellyttää lukion opetussuunnitelmaan tehtäviä muutoksia. Henkilöauton ajokorttiin tähtäävä liikenneturvallisuus-opintojakso, johon sisältyy B-ajokortin suorittaminen, sisältäisi sekä teoriatunteja että ajo-opetusta. Oriveden lasten ja nuorten lautakunta päättää lukiokoulutuksen opetussuunnitelmasta, mutta sillä ei ole päätösvaltaa Ammattiopisto Tredun opetussuunnitelmaan.

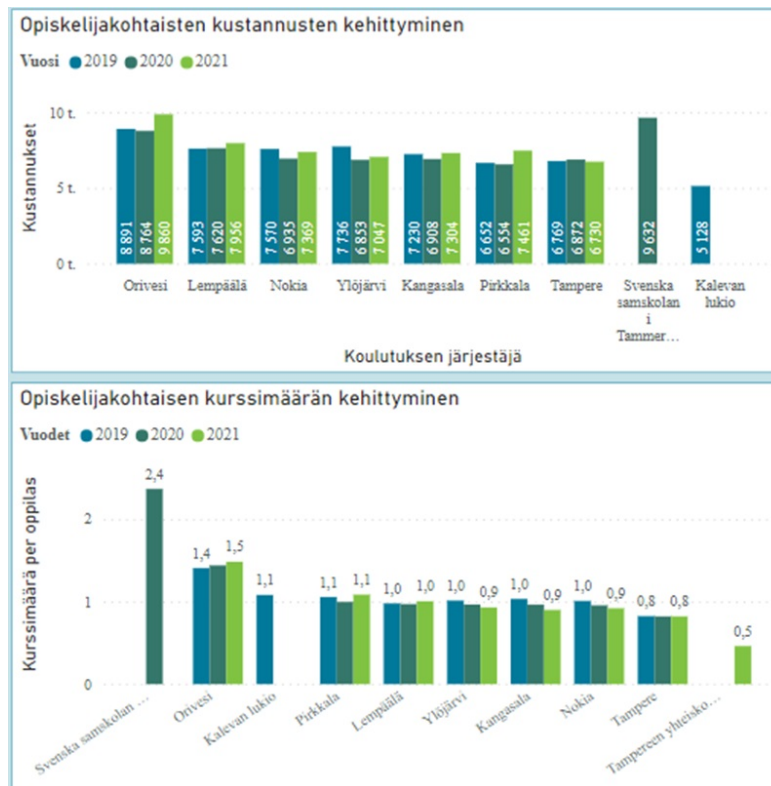
Ilmaisesta ajokorttikoulutuksesta syntyisi Oriveden kaupungille kuluja vähintään 1000 euroa toisen asteen opiskelijaa kohti. (Oriveden autokoulujen hintatiedot esitellään lautakunnan jäsenten oheismateriaalina.) Etu tulisi koskemaan kaikkia aloittavia lukiolaisia ja Tredun Oriveden toimipisteessä opiskelevia nuoria, myös ulkopaikkakuntalaisia. Oriveden lukiossa opiskelee tällä hetkellä 141 nuorta ja aloituspaikkoja on 60. Tredun Oriveden toimipisteessä on tällä hetkellä kirjoilla 16–19-vuotiaita yhteensä 65, ja syksyllä 2023 aloituspaikkoja on seuraavasti:

- Ajoneuvoalan perustutkinto 16,
- Liiketoiminnan perustutkinto 14,
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 14 ja
- Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA 15.

Mikäli ajokortti kustannettaisiin kaikille lukiossa ja Tredun Oriveden toimipisteessä aloittaville oppivelvollisille opiskelijoille (arviolta noin 100 opiskelijaa), se kustantaisi kaupungille vähintään 100 000 euroa vuosittain.

Tampereen kaupunkiseudun viimeisimmän seutuvertailun (2021) johtopäätökset:

- Oriveden lukion oppilaskohtaiset kustannukset ovat jatkaneet nousuaan. Oriveden lukion kustannukset opiskelijaa kohti ovat seudun suurimmat (ks. taulukko).
- Kurssimäärä on seudun toiseksi korkein Svenska samskolanin jälkeen. Lentopallo-, liikunta- ja kirjoittajapainotus lisäävät kurssien määrää.
- Lukiokoulutuksen laskennallinen kurssihinta on seudun pienin.
- Oriveden lukiossa on prosentuaalisesti eniten Pirkanmaan ulkopuolelta (18,44 %) tulevia opiskelijoita.
- Lukion opiskelijamäärä on 142, ja se on vähentynyt kolmella opiskelijalla vuoteen 2020 verrattuna.

Seutuvertailun pohjalta nostetut toimenpidesuositukset:

1. Lukiokoulutuksen vetovoimaisuutta tulee lisätä suunnitelmallisesti kustannusten kasvun hillitsemiseksi ikäluokkien pienentyessä. Oma lukio on erittäin tärkeä toisen asteen oppilaitos paikkakunnan nuorille, lisäksi sillä on merkittävä rooli kaupungin elinvoiman ja muuttovoiton kasvun rakentamisessa. Oriveden lukioon tavoitellaan opiskelijoita myös muilta paikkakunnilta.
2. Seutuvertailun tulosten ja luottamushenkilöiltä nousseiden kysymysten perusteella on päädytty aloittamaan Oriveden lukion nykytilan ja kehittämistarpeiden selvitys. Työ on aloitettu tammikuussa 2023, ja henkilöstöä on tiedotettu asiasta marraskuun lopussa 2022. Selvitys on käynnistynyt rehtorin, apulaisrehtorin sekä kasvatus- ja opetusjohtajan teematyöskentelyllä sekä johtoryhmätyöskentelyllä. Selvitykseen osallistetaan myös lukion henkilökunta, opiskelijat ja huoltajat, Tredun sekä sidosryhmät. Lasten ja nuorten lautakunnan puheenjohtaja on luottamushenkilöedustajana selvitystyössä mukana. Työn avulla selvittäään mm. seuraavia asioita:
 - lukiokoulutuksen seutuvertailun kustannusrakenteen tarkastelu ja analyysi,
 - lukion kurssimäärän muodostuminen ja kurssikohtaiset opiskelijamäärät,
 - lukion painotuslinjojen (lentopallo, urheilu, kirjoittaja) merkitys ja kustannusrakenne,
 - tva-järjestelmän toimivuus lukiossa,
 - kokousrakenteet,
 - henkilöstön koulutustarpeet,
 - henkilöstön hyvinvoinnin tukemisen toimenpiteet,
 - yhteistyön rakenteet Tampereen seudun ammattiopiston Tredun Oriveden toimipisteen kanssa,
 - kaksoistutkinnon suorittamisen mahdollisuudet,

- johtamisjärjestelmän toimivuus (rehtori, apulaisrehtori),
- henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien palautekyselyt,
- markkinoinnin kehittäminen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi yhdessä kaupungin elinvoimajaoston kanssa sekä
- lukion tilojen toimivuuden kartoittaminen (tilatyöryhmä on perustettu alkuvuonna 2023).

Oriveden lukiossa on jo tällä hetkellä erittäin suuri kurssimäärä opiskelijaa kohden (seudun toiseksi korkein), eikä sitä ei ole enää mahdollista kasvattaa. Mikäli rahaa käytetään ajokorttikoulutukseen, se on pois muusta kurssitarjonnasta. Oriveden lukion resursseja ei ole mahdollista kasvattaa, pikemminkin on tarkasteltava kriittisesti Oriveden lukiokoulutuksen yhä kasvaneita opiskelijakohtaisia kustannuksia.

Jos valtuusto myöntäisi lukiokoulutukseen lisää määrärahoja, pitäisi siinä yhteydessä tarkastella erittäin kriittisesti, halutaanko lisäresurssi ohjata oppilaitoksen opetukseen, ohjaukseen ja pedagogiikkaan ajokorttien maksamisen asemesta. Oppivelvollisuus on laajentunut syksystä 2021 alkaen, ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille ikäluokka kerrallaan. Lukioresurssien kohdentamisen lisäksi tulisi huomioida mahdollisen kilpailuttamisen yritysvaikutukset.

Edellä esitetyn selvityksen perusteella lasten ja nuorten lautakunta ei puolla toisen asteen opiskelijoiden maksutonta ajokorttia, vaan resurssit tulee kohdentaa lukiokoulutuksen laatua tukeviin toimenpiteisiin.

Esittelijä	Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila
Päätösehdotus	Lasten ja nuorten lautakunta 1. vastaa valtuustoaloitteeseen ja esittää, että Oriveden kaupunki ei maksa Oriveden lukiossa ja Tredun Oriveden toimipisteessä aloittavien opiskelijoiden ajokortteja sekä 2. lähettää asian edelleen jatkovalmisteltavaksi kaupunginhallitukselle.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
